

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativimmat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Miten tasavallan presidentti valitaan Suomen perustuslain mukaan?
2. Millä keinoilla taloudellisissa vaikeuksissa olevat kunnat voivat yrittää kohentaa talouttaan? Arvioi myös eri keinojen etuja ja ongelmia.
3. Kansantaloustieteilijä Jan-Otto Andersson on kirjoittanut seuraavasti: ”*Jos sanotaan, että ei ole mitään väliä, miten bkt [bruttokansantuote] kehittyy, jätetään huomiotta, miten nykypäivän yhteiskunta oikeasti toimii. Hyvinvoinnin mittariksi sitä vastoin bkt:sta ei ole.*” (Hufvudstadsbladet 22.2.2011, suomennos: YTL)
 - a) Mitä bruttokansantuotteella mitataan? (1 p.)
 - b) Miten Anderssonin käsitystä voidaan perustella, ja millaisia mittareita hyvinvoinnille on esitetty? (5 p.)
4. Mitä tarkoitetaan tuottavuudella, ja miten yhtäältä paperitehdas ja toisaalta parturiliike voivat parantaa tuottavuuttaan?
5. Eläkeläinen Hilja Vuorinen tuli tammikuisena aamuna kerrostalostaan ulos pihalle. Heti ulos päästyään hän kaatui jäisellä jalkakäytävällä asuinportaansa oven edessä. Hänen lonkkansa murtui, ja hän joutui pitkäaikaiseen sairaalahoitoon. Hilja Vuorinen vaati korvausta taloyhtiöltä hoitokuluista ja aiheutetusta mielipahasta, koska jalkakäytävä oli hänen mielestään huonosti hiekoitettu ja ulko-oven lampun valo ei palanut, joten hän ei ollut nähnyt liukasta jäätä. Taloyhtiön käyttämän huoltoyhtiön mielestä sillä ei ollut vastuuta kaatumisesta, koska hiekkaa oli sen verran, minkä taloyhtiö oli varannut hiekoitukseen, ja lamppu oli mennyt rikki juuri edellisenä päivänä eivätkä yhtiön miehet olleet vielä ehtineet vaihtaa sitä.

Pohdi tapaukseen liittyviä oikeudellisia vastuita ja mahdollisia korvausvelvoitteita.
6. Selosta esimerkkiä apuna käyttäen periaatteet, joiden mukaan avioparin omaisuus jaetaan avioliiton päättyessä avioeroon.

7. Alla on kaksi lainausta, joissa tarkastellaan Euroopan integraatiokehitystä toisen maailmansodan jälkeen.

”Se Saksan osa, joka ei ole Neuvostoliiton hallinnassa, on olennainen osa Länsi-Eurooppaa. Jos se jää rammaksi, ovat sen seuraukset koko Länsi-Euroopalle – mukaan lukien Ranska ja Britannia – hirvittävät. Ei ole ainoastaan Saksan sen osan, vaan myös Ranskan ja Britannian edun mukaista yhdistää Eurooppa niiden alaisuuteen sekä tervehdyttää poliittisesti ja taloudellisesti se osa Saksaa, joka ei ole Neuvostoliiton miehittämä.”

(suomennos: YTL)

Saksan liittotasavallan liittokansleri Konrad Adenauer, *Erinnerungen 1945–1953* (1965)

”Euroopan rauha on edellytys rauhalle koko maailmassa. Yhden sukupolven aikana Eurooppa on kokenut kaksi maailmansotaa, joiden syyt ovat tämän maanosan noin 30 suvereenissa valtiossa. Tämän anarkian lopettamiseksi on luotava Euroopan kansojen federalistinen unioni. Ainoastaan federalistinen unioni mahdollistaa Saksan kansan osallistumisen eurooppalaiseen elämään olematta uhkana muille kansoille.”

Euroopan vastarintaliikkeiden federalistisen kongressin julkilausumasta Sveitsissä 1944

- a) Erittele yllä olevia lainauksia hyödyntäen Euroopan integraatiopyrkimysten syitä. (3 p.)
 b) Miten Euroopan integraatiokehitys toteutui 1950-luvun loppuun asti? (3 p.)
8. Mitä Euroopan unionin kansalaisuus tarkoittaa, ja mitä oikeuksia se tuo kansalaiselle?
- +9. Viereisellä sivulla on pilapiirros ja kaksi lainausta, jotka käsittelevät Euroopan unionin ja Venäjän suhteita.
- a) Vertaile Euroopan unionin ja Venäjän suhteen kuvauksia näissä lainauksissa ja piirroksessa. (4 p.)
 b) Miten Euroopan unionin ja Venäjän suhteet ovat kehittyneet Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen, ja mitkä tekijät ovat vaikuttaneet näiden suhteiden kehitykseen? (5 p.)

Pavel Constantin <www.politicalcartoons.com>. Luettu 16.9.2008.

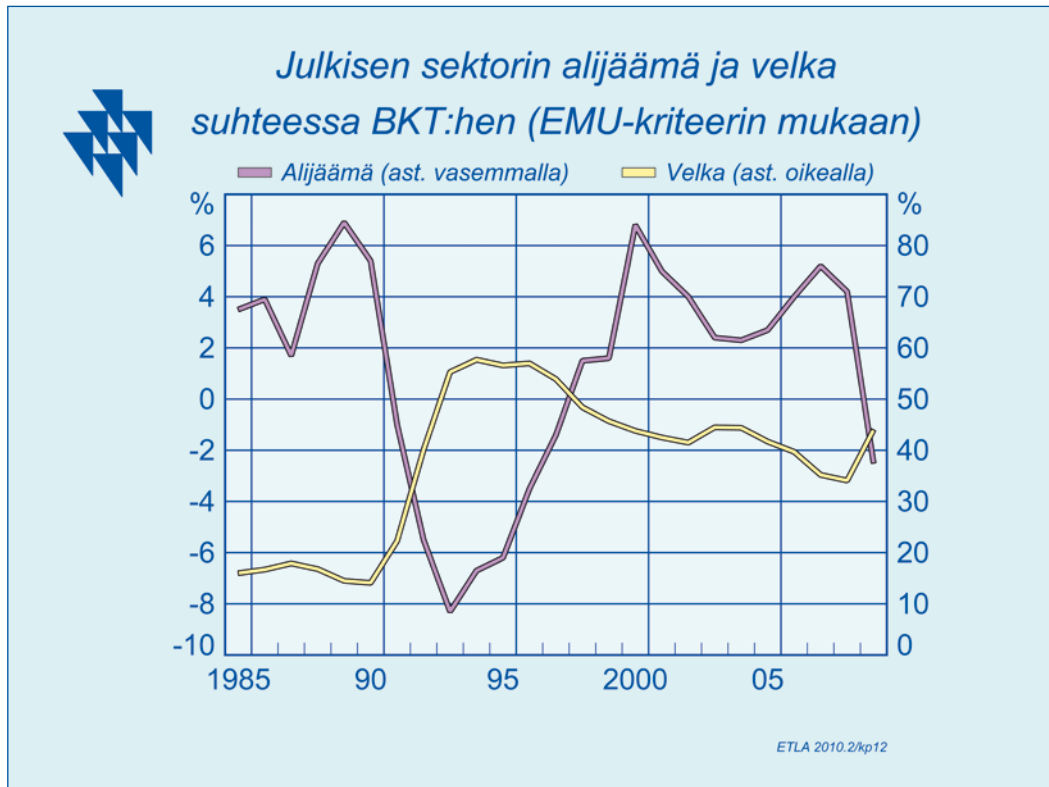
”Euroopan unioni ja Venäjä, pitkäaikaisina strategisina kumppaneina moninapaisessa muuttuvassa maailmassa, ovat sitoutuneet työskentelemään yhdessä yhteisiä haasteita kohdattaessaan sekä noudattamaan tasapainoista ja ratkaisuun pyrkivää lähestymistapaa, joka pohjautuu demokratialle ja oikeusperiaatteille sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla – EU:lla ja Venäjällä on yhteinen intressi bilateraalisen kaupankäynnin ja investointimahdollisuuksien kehittämisessä, kaupankäynnin helpottamisessa ja liberalisoinnissa globaalitaloudessa sekä kilpailukyyn vahvistamisessa ja kehittämisessä, mikä sisältää myös Venäjän varhaisen pääsyn WTO:hon [Maailman kauppajärjestöön].”

EU-neuvoston puheenjohtaja Herman Van Rompuy EU:n ja Venäjän huippukokouksessa Rostovissa 1.6.2010

”EU on omista rajoituksistaan johtuen ollut varsin voimaton Venäjän edessä. Ensinnäkin EU:n oma sisäinen hajanaisuus on tehnyt pitkäjänteisen ja uskottavan Venäjän-politiikan kehittämisen vaikeaksi. Toiseksi EU:n oma voimakas energiariippuvuus Venäjästä on tehnyt Moskovan pakottamisen mahdottomaksi. Lisäksi EU ei ylipäättään ole pakkokeinoihin ja uhkiin vaan paremminkin sovitteluun ja houkutteluun turvautuva toimija. Venäjän käytännössä kieltäytyttyä yhteistyöstä alkuperäisillä ehdoilla ei EU:lla ole ollut muita vaihtoehtoja kuin koettaa ostaa aikaa ja toivoa Venäjän aikaa myöten palaavan 1990-luvun alussa yhteisesti hahmotellulle linjalle. Näin ei kuitenkaan ole käynyt. Samalla Venäjän kasvava painostus on johtanut käytännön tasolla tilanteeseen, jossa liberaalit periaatteet ja integraatioon tähtäävät tavoitteet ovat rapautuneet.”

Tutkija Hiski Haukkala 27.9.2009

- +10. Oheinen kuvio kertoo Suomen julkisen sektorin ylijäämän/alijäämän ja velan prosentteina suhteessa maan bruttokansantuotteeseen vuosina 1985–2009.
- Mitä tarkoitetaan julkisen sektorin ylijäämällä ja alijäämällä Suomen kansantaloudessa? (1 p.)
 - Tulkitse julkisen sektorin ylijäämän/alijäämän sekä velan kehityksen muutokset kuvion osoittamana ajanjaksona. (3 p.)
 - Millaisin keinoin julkisen sektorin alijäämää voidaan pyrkiä pienentämään, ja millaisia vaikutuksia eri keinoilla on kansantalouden ja kotitalouksien kannalta? (5 p.)

Lähde: ETLA. Kuvion otsikossa selitteessä oleva termi ”alijäämä” tarkoittaa yleisesti jäämää (ylijäämä/alijäämä).